

Slovenski dom

Štev. 68.

V Ljubljani, v četrtek, 26. marca 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tuje-
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 662:

Še ena angleška križarka zmagovito zadeta

Uradno vojno poročilo št. 662 pravi:

Na čirénajškem bojišču nič omembe
vredne delavnosti.

Sovražnik je izvedel letalski polet na Ben-
gazi.

Tudi v okolici Aten so metala angleška le-
tala številne rušilne in zažigalne bombe; nekaj
hiš v predmestjih je bilo poškodovanih, en grški
prebivalec pa ubit.

Na vzhodnem Sredozemlju so včeraj
zjutraj naša torpedna letala napadla skupino an-
gleških ladij ter so zanesljivo zadela eno srednje
veliko križarko.

Novi japonski nastopi na Filipinih

Nudi napadi na otok Corregidor pred Manillo — Bombardiranje pristanišča Moresby na Novi Gvineji

Manila, 26. marca. s. Poročajo, da so se po-
sebni oddelki japonske mornarice izkrcali pri kra-
ju Mati na vzhodnem bregu najjužnejšega filipin-
skega otoka Mindanao. Pri svojem nastopu so ja-
poneški oddelki osvobodili 19 Japoncev, ki so jih
imeli Amerikanci zaprte. Poročajo, da je japonska
vojna mornarica pri operacijah med filipinskimi
otoki zajela ameriški parnik »Princess of Negroes«
in še neki drugi parnik s 300 tonami.

Tokio, 26. marca. s. List »Niči Niči« poroča iz
Manile, da so japonske vojne ladje zaprle manilski
zaliv ter tako odrezale ameriškim vojakom na oto-
ku Corregidorju vsako možnost za umik.

Oddelek japonskih letal je včeraj znova hudo
bombardiral otok Corregidor in je zadela vojaške

cilje. Polet je bil v dveh valovih. Stebri zelo črne-
ga dima so zavili otok in trdnjavo, ko so Japonci
zadeli ameriške obrambne naprave. Vsa japonska
letala so se vrnila na oporišče.

Bangkok, 26. marca. s. Poročila angleškega
radia pravijo, da so japonski bombniki v spremstvu
lovcev včeraj zjutraj spet napadli angleško prista-
nišče Port Moresby na Novi Gvineji. Angleška
poročila priznavajo, da je napad povzročil hudo
škodo.

Tokio, 26. marca. s. Japonski cesar bo danes
sprejel ministrskega predsednika generala Toja,
vlado ter člane obeh zbornic.

Bangkok, 26. marca. s. Po poročilih iz New
Delhija naj bi se bili japonski oddelki izkrcali na
Andamanskih otokih (ki leže med Sumatro in južno
obalo Birme.)

Tokio, 26. marca. s. Novice z Jave pravijo, da
se na ves otok vračata red in mir. Upravo otoka
so Japonci pustili v rokah uradnikov holandske vla-
de. Otok je upravno razdeljen na tri okrožja: Ba-
tavia, Surabaja in Semarang. Holandskim uradni-
kom so pustili možnost za nadaljevanje službe, se-
veda, če se bodo vedli tako, da ne bo nasprotovalo
smernicam japonskih vojaških oblasti, ki so jim
zajamile lastnino in versko svobodo. Holandski
goldinar je še vedno zakonito plačilno sredstvo, to-
da izdani so bili ukrepi za preprečitev inflacije.

Tokio, 26. marca. s. Zastopnik vladnega pro-
pagandnega urada je razlagal izjave, ki jih je dal
v Avstraliji novi vrhovni poveljnik avstralske obr-
ambe, ameriški general Mac Arthur. Dejal je, da
je general Mac Arthur morda proti lastni volji
priznal, da ameriško in angleško ljudstvo ne vesta,
zakaj naj bi se vojevokala in zato se ti državi vojsku-
jevala brez podpore javnega mnenja. Niti angle-
ško niti ameriško ljudstvo ne moreta podpirati svo-
je vlade v njenem boju zoper Japonsko, ki nastopa
za lastni obstanek in za svoje naravne ter zakonite
pravice. Če bi Amerikanci ne bili prisilili Japone-
ske v vojno s tem, da so se mešali v zadeve vzhod-
ne Azije, bi bilo ljudstvo Združenih držav moglo
danes živeti v miru in zadovoljstvu. Zaradi tega
se pa ameriški vojaki tudi ne mislijo bojevati in
umirati.

Tokio, 25. marca. AS. AS. List »Asahi« ko-
mentira delovanje japonskega letalstva in pravi, da
so si japonska letala v prostoru, dolgem 8000 km
priborila popolno nadmočje ter so popolni gospo-
darji položaja. Kar se tiče masovnih napadov na
Corregidor na Filipinih, piše list, da sta bili po-
polnoma opustošeni trdnjavi Frank in Droum.

Tokio, 25. marca. AS. Načelnik tiskovnega ura-
da v glavnem stanu japonske mornarice Hiraide je
izjavil, da japonska mornarica še ni dokazala svoje
strahotne moči. V listu »Niči-Niči« je objavil Hi-
raide članek, v katerem znova zagotavlja trdno od-
ločenost japonskih pomorskih sil, nadaljevati z vo-
jno ne samo na Tihem in Indijskem morju, ampak
tudi po vseh drugih svetovnih morjih, če bi bilo
to potrebno. Dodal je, da so senzacionalne pomor-
ske zmage v začetku vojne le začetek in da je pri-
šel čas, ko bo japonska mornarica pokazala svojo
resnično moč. Nato opozarja japonsko ljudstvo, naj

ne podcenjuje možnosti ameriške ofenzive v bodoč-
nosti in naj bo pripravljen na dolgo vojno.

Bangkok, 25. marca. AS. Poročila s Suma-
tre pravijo, da so Japonci uničili nekatere ni-
zozemske vojaške oddelke, ki so po padcu glav-
nih strateških točk na otoku vodile gverilsko
vojno ter se umaknile v neko vas, 100 km za-
hodno od Medan.

Tokio, 25. marca. AS. Prosvetni minister je
povedal, da bodo v japonskih srednjih šolah
uvvedli pouk italijanščine.

Tokio, 25. marca. AS. List »Oki« je izvedel
iz dobropoučenih virov, da Združene države, ki
bi morale konec preteklega leta izročiti dve
vojni ladji v Sovjetsko Rusijo, teh ladij niso
zgradile, ker morajo zaradi pomanjkanja suro-
vin ter zaradi lastnih pomorskih izgub graditi
vojne ladje za lastno potrebo.

Sanghai, 25. marca. AS. Iz Washingtona se
je izvedelo, da je bivši filipinski komisar Fran-
cis Sayres izjavil, da bodo v kratkem prišle v
Manillo ladje ameriškega Rdečega križa, kamor
bodo pripeljale živež za prebivalstvo, ki je v
vojni največ pretrpelo in da bodo odpeljale
ameriške otroke in starčke. V teku so tozadnja
pogajanja z japonskimi oblastmi.

Sprejemi pri Duceju

Rim, 26. marca. s. Duce je sprejel generala
armadnega zbora Zingalesa, ki se je vrnil iz Ci-
renajke, kjer je sijajno poveljeval italijanskemu
oklepemu armadnemu zboru, ter mu je izrekel
svojo zahvalo. Duce je sprejel ravnatelja »Piccola-
Rina Alessija, ki mu je poklonil svoja zadnja dela.

Vesti 26. marca

Vse madžarsko časopisje se bavi z obiskom ita-
lijskega kmetijskega ministra v Budimpešti ter
obširno razpravlja o tem, kaj je fašizem do-
segel na kmetijskem področju.

V grški Macedoniji je nenadno nastopil hud mraz,
celo v Solunu so imeli te dni tri stopinje pod
ničlo.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je več-
raj zbral najvidnejše zastopnike berlinskega
kulturnega življenja ter z njimi razpravljal o
nekaterih vprašanjih glede prestolnice. Dejal
je, da bo po zmagi, ko bodo premagane se-
danje težkoče, Berlin spet postal središče ži-
vega duhovnega in kulturnega življenja.

Hitler je podelil najvišje nemško odlikovanje, in
sicer hrastovo vejico na viteškem križu že-
leznega križa, poveljniku nekega letalskega
oddelka Hansu von Strelowu, ki je star ko-
maj 20 let, pa je eden najbolj znanih nem-
ških lovcev ter je dozdaj bil 66 nasprotnih
letal.

V Washington je prispel poseben pooblaščenec
brazilskega letalstva general Gomez, da
prične razgovore o tesnejšem sodelovanju
med brazilskim in ameriškim letalskimi
silami na brazilskem ozemlju.

Romunija je spet zmanjšala obrok kruha, hra-
ne in drugih življenjskih potrebščin. Po
novi uredbi bodo uvedene tudi nakaznice
za obutev, obleko in gorivo.

Ameriški pravosodni minister Biddle je dal are-
tirati 8000 tujih mornarjev, ki so svojevoljno
zapustili ladje, na katerih so služili.
Med temi mornarji je 3000 Norvežanov,
3000 Grkov, ostali pa so Danci, Holandci
in Angleži.

Turški poslanik v Berlinu Gereide, ki se zdaj
mudi v Ankari, je imel daljši posvet s
predsednikom turške vlade Saydamom. Pozneje
se je podal tudi v zunanje ministrstvo.

Vojni stroški Združenih držav so dosegli v me-
secu februarju 2,3 milijarde dolarjev. Na-
rasli pa so tudi izdatki za dobavo vojnega
blaga drugim državam po zakonu o posoj-
anju vojnega materiala.

Za novega glavnega tajnika Hlinkove stranke
v slovaški republiki je bil imenovan posla-
nec in glavni urednik lista »Slovak« dr.
Kociš.

Ravnatelj bolgarskega urada za nakup in izvoz
žita, Dolčev, je izjavil časnikařem, da ima
Bolgarija do nove žetve zadostne količine
žita na razpolago.

»Vrzmimo v spopad vse, kar imamo,« je vzkliknil
sovjetski poslanik v Londonu Majski, ko je
imel govor ob podeljevanju Leninovega reda
štirim angleškim letalcem. Njegov govor je bil
po nepristranskih poročilih en sam križ na po-
moč. Poslanik je dejal, da morajo zavezniška
rhovna poveljstva pozabiti na leto 1943 ter si
vbiti v glavo, da je usoda vojne odvisna od leta
1942. Če zavezniški ne bodo zmagali tedaj, ne
bodo mogli več zmagati.

Hitler je odlikoval z viteškim križem reda želez-
nega križa podadmirala Ciliaxa ter poveljnika
nemške oklepne križarke »Scharnhorst«, ker sta
izvedla pobeg nemških vojni ladij »Scharn-
horst«, »Gneisenau« in »Prinz Eugen« iz Brest.

Zahtevajte povsod naš list!

Odmevi pomorskoletalske bitke pri Siciliji v nemškem tisku

Zlagane marnje angleške propagande o izgubah

München, 25. marca. s. Vsi listi poveljujejo
nove uspehe Osi proti angleškemu brodogradu v Sre-
dozemskem morju in poudarjajo, da imata letalstvo
in italijansko-nemško ladjevje popolno gospodstvo
nad pomorsko zvezo med Aleksandrijo in Malto.
Novi uredniki, ki jih je pretrpelo angleško brodogra-
je — piše rimski dopisnik lista »Münchner Neuste
Nachrichten« — dokazujejo, da so angleške posto-
janke v Sredozemlju nevarnost oslabele. Obupni
angleški poskusi, da bi kljub hudim nevarnostim
spravili nekaj ladij do Malte, izpričujejo poleg
tega, da se nekdanje velike zaloge na otoku zdaj
naglo izčrpavajo. Glede podmorniške vojne v Sre-
dozemlju piše »Völkischer Beobachter«, da je do-
cela različna od dela podmornic na Atlantiku. Na
Sredozemskem morju so razdalje mnogo krajše,
pravi omenjeni list, zato je večja možnost angle-
ških letalskih napadov. Vrh tega Angleži lažje va-
rujejo svoje ladijske skupine, ker jih spremljajo
majhne in brze enice, tako da se morajo italijan-
ske in nemške podmornice previdno in okretno gi-
bati. Vendar pa je njihovo delo kar moč koristno,
čeprav je tonaža v Sredozemlju potopljenega bro-
dograja mnogo manjša od one na Atlantiku, saj je

brodograd v Sredozemskem morju za Angleže mno-
go bolj dragoceno, če pomislimo, da je potopljen
brodograd čisto preplulo več ko 11.000 milj, preden
je dospelo v Sredozemlje.

Rim, 26. marca. s. Agencija Reuter je raz-
širila fantastične vesti o letalsko-pomorski bitki
v Sredozemlju, češ, da je bila potopljena italijan-
ska oklepna in več drugih ladij in da je imel
angleški konvoj le majhne izgube. Te izjave angle-
ške uradne agencije so popolnoma izmišljene.
Nobena italijanska ladja ni bila zadeta, še manj
pa potopljena. Samo en izstreljek je opazil stolpec
na oklepni »Littorio«. O angleških izgubah je
ločno povedano v italijanskih poročilih ter so jih
razložili posebeni dopisniki agencije Stefani, ki so
točno popisali število zadetih in potopljenih an-
gleških ladij kakor tudi čas, kraje in okoliščine,
kjer so bili izvedeni napadi italijanskih pomor-
skih letalskih sil. Po tem porazu, ki je najhujši,
kar jih je angleška mornarica doslej na Sredoz-
zemlju doživela, je angleška nejevolja preokorila
vse, kar si je moglo izmisliti. Toda lažnjiva pro-
paganda ne bo mogla potegniti iz vode angleških
ladij, ki leže na dnu morja.

Zmagoviti obrambni boji na vseh treh ruskih frontah

Hitlerjev glavni stan, 25. marca. Nemško
rhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno voj-
no poročilo:

Na polotoku Kerč so bili odbiti obnovljeni
napadi močnejših sovjetskih sil. V področju
Donca so izpodleteli močni sovjetski napadi ob
obrambi nemških in romunskih čet. Pri uspešnih
krajevnih napadih nemških čet na bojišču vzhod-
no od Harkova je imel sovražnik velike izgube
v ljudeh in vojnihi potrebščinah.

Na severnem odseku vzhodnega bojišča so
oddelki vojske in oddelki SS v večdnevni hudih
napadalnih bojih na najtežavnejšem ozemlju in ob
slabih vremenskih razmerah zlomili sovražnika,
ki je vdrl v njihove postojanke in uspešno odbili
protinapade močnih sil. V teh bojih se je posebno
odlikovala policijska divizija SS.

Na vseh odsekih so oddelki letalstva učinko-
vito posegli v boje na suhem. V pristanišču pri
Murmansk se jim je posrečilo pri napadih po-
škodovati večjo trgovsko ladjo ter pomole. Nem-
ška lovka letala so visoko na severu sestrelila
sedem lovskih letal vrste »Hurricane« ter eno
sovjetsko letalo.

Lovski oddelek italijanskega ekspedicijskega
zbora se je posebno izkazal na vzhodnem bojišču,
ko je spremljal in varoval nemška letala.

Dvajseta oklepna divizija je v večdnevni
hudih obrambnih bojih na vzhodu odbila nad 140
napadov močnejših in s tanki podprtih sovražnih
napadov s hudimi krvavimi izgubami za nasprotni-
ka in pri tem uničila skupno 65 tankov.

V Severni Afriki majhno obojestransko izvid-
niško delovanje.

Na južni angleški obali so bojna letala pre-
tekle noč bombardirala pristanišči Portland in
Weymouth. Več vojaških ciljev je bilo hudo
zadeti.

Pri brezuspešnih dnevnih napadalnih poskusih
skupine angleških lovskih in bombnih letal na
francosko in belgijsko obalo so lovka letala se-
strelila osem angleških letal. Zadnjo noč so pro-
tiletalski in mornariški topovi sestrelili dva an-
gleška bombnika.

Stockholm, 26. marca. s. Švedski dopisniki v
Moskvi poročajo, da se v sovjetski prestolnici vro-
čično pripravljajo na obrambo. Po industrijah na-
domeščaj moške ženske in otroci, ki morajo v
določeno redno opravljati delo, ki presega njihove
sile. Desettisoče žensk je noč in dan zaposle-
nih s kopanjem jarkov in zaklonišč ter utrdb v
mestu in v okolici, medtem ko besnijo snežni vi-
harji in vlada strahovit mraz. Kakor časnikařji
poročajo, se Moskva spreminja v ogromno trdnjavo.
Večina prebivalstva je prisiljena, da se ob le-
talskih napadih zateka v rove podzemne želez-
nice. Oskrba je zlasti v poslednjem času prav te-
žavna in mnogo živil je docela izginilo s trga,
ker je prevoz tako kočljiv. Tudi kuriva primanj-
kuje in prebivalci pobirajo dražje po gozdih bli-
zu mesta, da bi se obvarovali pred mrazom. So-
vjetske oblasti so morale prav strogo nastopiti
proti številnim izkoriščevalcem in navijalcem, ki
jih brez sodne obravnave postrelijo na javnih
trgih.

Vzhodno bojišče, 26. marca. s. 24. marca je le-
talstvo italijanskega ekspedicijskega zbora v hudem
boju s sovjetskimi letali znova odneslo lepo zma-
go. Skupina italijanskih lovcev je spremljala edino
nemških bombnikov, ki so leteli proti sovjetskim

bojnim črtam, kar se je prikazalo sedem ruskih
lovcev vrste »Rata«, ki so se skušali postaviti po
robu letalom Osi. Čeprav so bila italijanska letala
v manjšem številu ter letala mnogo nižje, torej
taktično v prav neugodnem položaju, so vendar
odločno napadla sovjetske lovce in v prvem najhuj-
šem spopadu sestrelila tri ruska letala; četrto pa
je verjetno doživelo isto usodo, ker ga je obsula
toča krogel, ostala sovjetska letala pa so medtem
pobegnili. Letala Osi so nato brez škode nadalje-
vala pot proti ciljem.

Bolgarski kralj na obisku v Hitlerjevem glavnem stanu

Rim, 26. marca. s. Hitlerjev glavni stan: Vo-
dja je 24. marca v svojem glavnem stanu sprejel
bolgarskega kralja Borisa in se z njim dolgo pa
pristrčno razgovarjal. Pogovor se je razvijal v
vzdušju bratstva in orožju ter prijateljstva, ki se

je med Nemčijo in Bolgarijo utrdilo že v pretekli
svetovni vojni. Zvečer je bil kralj Boris gost v
stanu zunanjega ministra von Ribbentropa. Dne
25. marca je kralj Boris obiskal maršala Herman-
na Göringa v Karinhallu.

Velike vojne priprave na Bližnjem Vzhodu

Adana, 26. marca. s. Dopisnik švedskega lista
»Afton Bladet« poroča iz Jeruzalema, da potekajo
v Palestini velike obrambne priprave in sicer z
vso naglico. V vojnem pristanišču Haifi je opaziti
velika premikanja angleškega vojnega brodogra-
ja. Nadzorstvo je posebno strogo blizu petrolejskih
vodov, ki se končujejo v tej luki. Z veliko pozor-
nostjo nadzorujejo tudi arabsko prebivalstvo, ker
se boje, da bi se utegnili okoristiti s kočljivimi
okolščinami ter se upreti angleškim oblastem in
povzročiti nemire.

Sedem milijard škode po angleškem napadu na Pariz

Pariz, 26. marca. s. »Matin« prinaša obračun
o angleškem letalskem napadu na Pariz dne 8.
marca. List navaja uradne številke in pravi, da
je bilo 600 mrtvih, 1500 ranjenih, 350 hiš pa po-
rušenih. Računajoč stroške, preživljanje in zdravl-
jenje ranjenih ter drugih ponesrečencev znaša
škoda na nepremičninah in pa stroški za potrebna
popravlila vsa skupaj 7 milijard frankov.

Nemški propagandni minister napoveduje bližnji konec Anglije

Berlin, 26. marca. s. Minister za propagando
dr. Goebbels je imel govor za narodnosocialistične
voditelje iz berlinskega okrožja in je z njimi ob-
računalval z angleško propagando. Dejal je, da so
se vsi upi in utvare nasprotnikov postopno in ža-
lostno podrti spričo železne volje nemškega na-
roda, hrabrosti njegovih čet in vojska njegovih
zaveznikov, pa naj bo to na vzhodni fronti ali na
katerem koli drugem poprišču tega ogromnega
spopada. Tudi v severni Afriki je italijansko-
nemško poveljstvo s hrabrimi četami naših zavez-

nikov Italijanov, ki se z ramo ob rami bore z
nemškimi vojaki, potolklo in pregnalo Angleže.
Armade japonskega cesarja stoje danes že na vrati
Avstralije in Indije, Anglija pa je v siloviti
politični in vojaški krizi, ker se je vdinjala bolj-
ševizmu in gre z dolgimi koraki neizogibnemu
polomu nasproti.

Volitve v Zürichu

Bern, 25. marca. AS. Švicarski listi prinašajo
podatke o volitvah, ki so bile zadnjo nedeljo v
Zürichu in pravijo, da to mesto ni več rdeče.
Leta 1934. so imeli rdeči v Zürichu absolutno ve-
čino, danes pa imajo le še 36,6% vseh oddanih
glasov. Socialisti so od zadnjih volitev padli od
62 na 48 mandatov, neodvisni so poskočili od 20
na 37 mandatov, krščanski socialci so padli od
19 na 13, radikali in agrarci od 29 na 23, demo-
krati pa od 4 na 8 mandate.

O »šesti koloniji« je govoril predsednik Združenih dr-
žav Roosevelt. To kolono po njegovem sestav-
ljajo tisti, ki vede ali nevede služijo kot obve-
ševalci in posredniki »pete kolone«. Ko so
Roosevelta vprašali, kdo je kaj pri »šesti ko-
loniji«, je odgovoril, da ne more povedati, ker
bi v tej zvezi moral izreči tudi imena nekaterih
navzočih časnikařev. Ti časnikařji so se spra-
ševali, koliko kolon bo še Roosevelt iznašel do
koneca vojne.

Švedska trgovska mornarica je od začetka vojne do
15. marca letos izgubila 116 ladij, ki so bile v
službi Anglije. Ladje so imele 320.000 ton. Pri
potopitvah je izgubilo življenje 810 mornarjev.

Švedsko vojaško letalo je pri kraju Christinenhalm
z velike višine treščilo na zamrznjeno jezero,
prebilo led in izginilo pod njim. Dva podčast-
nika sta pri tem izgubila življenje.

Zato sem prižgal luč, pogledal na uro ter pokadil pol cigarete.«

»Tedad je bila ura enajst in pet in dvajset minut, ne?«

»Točno. Nekaj minut potem sem ugasnil luč in zaspal.«

Nastal je molk. Nenadno pa se je oglasil Heath precej surovo:

»Povejte Greene, ali znate ravnanje s strelnim orožjem?«

Rex se je kar stresel. Ustnice so mu trepetale in cigareta mu je padla na tla. Njegov obraz se je čisto spremenil. Ošinil je Heatha z grozečim pogledom:

»Kaj hočete s tem reči,« je zasikal vanj.

»Kaj se je zgodilo s samokresom vašega brata?« je silil Heath dalje. Rexov obraz sta začela mrzlično stresati strah in jeza obenem. Toda Rex ni mogel spregovoriti niti besede.

»Kam ste ga skrili?«

»Samokres? Skril?...« se je Rexu nazadnje le posrečilo s težavo zlogovati besede, ki so ga kot tiščale v grlu. »Kako pravite, lopov?« Se mislite da sem kaj skril samokres, prebrskajte mojo sobo. Toda, hudič naj vas vzame...«

Heath je pravkar hotel odgovoriti, ko je Vance skočil pokoncu in mu položil roko na ramo. Bil pa je že prepozen s svojim posredovanjem in nadrednikove besede so že privrele na dan.

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek — Besedilo priredil Mirko Javornik

493.

Viljem je pokleknil k njemu in mu nastavil k ustom steklenko z žganjem. Ranjenec je začel nekaj jecljati. Viljem je rekel Hoakslu, naj ga vpraša, kaj sta se pregrešila tujca, da so ju hoteli tako trpinčiti.

494.

Divjak pa je samo zaničljivo pogledal belega tujca, ki je klečal ob njem, rekoč: »Jaz sem v oblasti Velikega duha, h kateremu se bom kmalu preselil. Sovražim tega belega človeka, ker je pobil toliko mojih zvestih in hrabrih.«

495.

Vprašali so ga, če je morda poglavar. Pokimal je. Ko so zahtevali, naj pove, kdo sta belca, je odgovoril: »Povem, če mi izpolniš zadnjo željo.« Pokazal je z roko proti skali ter nadaljeval: »Položite me tja k ognju, zakaj moji me bodo jutri za trdnjo prišli iskat.«

Človeško telo izžareva smrtne žarke

Uhajajo iz oči, nosa in iz prstov, zlasti na desnici, iz prs pa ne

Ravnatelj bakteriološkega zavoda v Berlinu, prof. Cornell, je pred nedavnim napisal zanimivo razpravo o odkritju tako imenovanih smrtnih žarkov, ki da izžarevajo iz človekovega telesa. O svojih ugotovitvah je podrobno poročal Društvu za pospeševanje znanosti. Da človeško telo res izžareva neke takšne žarke, je prof. Cornell dokazal, kakor pravi sam, s številnimi poskusi, ki jih je delal z različnimi ljudmi.

Svojim prvim ugotovitvam je zdaj dodal še nove ter na ta način svojo teorijo še podkrepil. Ker se zdi, da odkritje prof. Cornella le ni tako brez podlage, ee je Društvo za pospeševanje znanosti v Nemčiji zanj tudi zelo zanimalo.

Prof. Cornell je torej ugotovil, da človeško telo izžareva smrtne žarke. Poskuse je delal takole: Obsejal je človeško kri, ki se ji je tisti, s katerim je delal poskuse, moral približati s svojimi prsti na roki. Ugotovil je, da so bili po petih minutah vsi mikroorganizmi, ki jih je vsebovala kri, že umorjeni. Poskuse je potem ponovil na ta način, da je dal med kri in konce prstov človeka, s kate-

rim je poskuse delal, dva milimetra debelo kremnasto ploščico. Dosegel je isto kot prej, le časa je bilo treba nekoliko več. Drobna telesca v človekovi krvi so bila pomorjena v tem primeru šele v petnajstih minutah.

Enak učinek je ugotovil pri poskusi, ki so dokazali, da smrtni žarki izžarevajo tudi iz človekovih oči in s konca nosu. Na podlagi gornjih ugotovitev se zdi, da najbrž ni tako brez podlage precej splošno razširjeno mnenje, da imajo nekateri ljudje nenavadno »hud pogled«, kajti prof. Cornell je zdaj baje dokazal, da imajo človekove oči res neko skrivnostno morilno moč.

Pri svojih poskusi je omenjeni nemški učejak tudi še ugotovil, da takšni smrtni žarki iz človekovih prs ne izžarevajo. Izredno zanimivo je dalje tudi še naslednje: Prof. Cornella je zanimalo, ali je učinek isti, če približa človeški krvi preste leve roke ali pa desne. Ugotovil je, da tudi to ni vse eno. Iz prstov desne roke uhaja — tudi pri tistih ljudeh, ki so levičniki — neprimerno več »smrtnih« žarkov, kot pa iz prstov leve.

Pastirsko pismo pariškega nadškofa

Po vseh pariških cerkvah so zadnje nedelje brali pastirsko pismo, ki ga je poslal pariški nadškof Suhard in v katerem tolaži zlasti svojce tistih, ki so postali žrtev letalskih napadov. Pismo med drugim pravi:

»Mislimo predvsem na nesrečne žrtve, na prizadete in objokane družine, na tiste, ki so ostali brez strehe. Ne nameravamo razpravljati o dogodkih, ki so sami po sebi dovolj zgovorni, pač pa vabimo vernike, naj povzdignejo svoje oči k nebu. Za številne žrtve prosimo, naj bi jim Bog dal večni pokoj; za tiste, ki leže težko ranjeni po bolnišnicah, prosimo Boga, da bi čimprej okrevali in se pozdravili. Zlasti pa prosimo, da mirno in delavno francosko ljudstvo, občudovanja vredno tudi v nesreči, ne bi več doživelo takšne in podobne katastrofe. Prosimo pa tudi Vsemogočnega, da bi Francija, ki je izgubila že toliko svojih sinov in toliko premoženja, dobila spet mir, ki ga samo Bog more dati. Zato odhajamo, naj se s takšnimi čustvi molijo po vseh cerkvah po en očenaš, zdrava Marija ter molitve za pokojne žrtve.

Zahtevajte povsod naš list!

Zastoj je upal na težke milijone iz Amerike

V eni zadnjih številčk smo na tem mestu pisali o srečnem dediču z otoka Caprija, ki ga je dobil nepričakovano veselo novico iz Amerike, iz Buenos Airesa, da bo po svojem svaku podedoval najmanj kakšnih sto milijonov lir. Lahko si predstavljamo, kako je šla ta novica revnemu Capričanu, preprostemu čevljarju do srca lahko pa si tudi mislimo, s kakšnim razpoloženjem je sprejel še drugo novico, da se bo za te evakove težke milijone moral obrisati. Zdaj namreč prinašajo italijanski časopisi, ki so se pred nekaj dnevi na široko razpisali o tem srečnem dediču, preklic svojega prvega poročila in pravijo, da ni nič resnice na tem, da bi bil pokojni Biagio Petralia, svak čevljarja z Anacaprija, na svoji smrtni postelji zapustil kakšno večje premoženje. Pripominjajo, da je Biagio Petralia v Buenos Airesu te dni sicer res umrl, da pa je zapustil precej skromen znesek, za katerega se ne bi izplačalo niti potegovati se, ker bi stroški zapuščinske obravnave bili gotovo večji, kot pa je vse tisto premoženje, ki ga je Petralijev »stric« v Argentini zapustil. Drugič pa tisti capriški čevljar, ki zdaj na svojem najetem koščku zemlje sedi fizio in grah, niti ne bi bil edini dedič ter je zato njegovo upanje, da bi kar čez noč postal težki milijonar, še toliko bolj prazno in neutemeljeno.

Ce si je kaj prida nadejal od tiste dediščine iz Argentine, bo drugo, žalostno novico, da so »nje-

govi« milijoni šli po gobe, res precej težko prebolel. Zdi se pa, da niti sam ni dosti verjel v tolikšno srečo, kajti drugače si je težko misliti, kako bi se še zdaj ukvarjal s sajenjem fižola na Capriju, da bi čim lažje preživel sebe, ženo in poleg tega še šest otrok. Tudi on si je najbrž vsaj zdaj, na jasnem, da so dosti boljše in zanesljiveše pridne roke, kot pa milijoni, ki so še daleč, v zraku...

Nov poveljnik švicarske straže v Vatikanu

Ker je dosedanji poveljnik švicarske straže v Vatikanu, polkovnik De Sury di Aspremont, podal ostavko na svoj dosedanji položaj, je sv. oče ime-

novat za njegovega naslednika polkovnika barona Henricka De Phyyper d'Altoshofena.

Novi poveljnik vatikanske švicarske straže se je rodil decembra l. 1889 v Lucenzi v Švici kot sin bogatih staršev. Danes je torej star 53 let. Je pa zelo izobražen mož. Študiral je pravo na vseučilišču v Bernu ter tam dosegel tudi doktorsko čast iz pravnih ved. Pozneje je bil v švicarski vojski častnik ter dosegel stopnjo majorja. Kot major je leta 1928. torej ried štirinajstimi leti stopil v papeževo osebnostno stražo, ki jo tvorijo Švicarji. Leta 1935 je napredoval ter postal podpolkovnik. Omembe je vredno gotovo tudi to, da je iz njegovega rodu to že deseti mož, ki je dosegel čast, postati poveljnik papeževe švicarske garde.

Pravo čudo v rastlinskem svetu Električno drevo, ki se ga celo ptiči izogibljejo

V indijskih gozdovih raste čudno drevo, menda res edinstveno na svetu, pravo čudo v rastlinskem svetu. Njegovi listi so naravnost nabiti z elektriko, o čemer se človek hitro prepriča, če se katerega teh listov vsaj malo dotakne. Takoj ga ošine močan električni tok.

Da je množina elektrike, ki je nakopičena v listih »električnega drevesa«, res precejšnja, dokazuje dejstvo, da se na primer magnetna igla že v razdalji 200 metrov od njega močno zgane, tembolj nemirna pa postane, čimbolj se z njo približujemo kakšnemu takšnemu električnemu drevesu.

Vendar pa to čudovito drevo ni vedno enako močno naelektreno, pač pa od ure do ure različno.

Najmočnejše je nabito z elektriko vsak dan opoldne, potem pa vedno manj, čimbolj teče ura proti polnoči. Takrat doseže najnižjo stopnjo naelektrenosti. Tudi z vremenom se množina elektrike, nakopičene na listih tega drevesa, spreminja. V deževnih dneh tega pojava skoraj ni opaziti, tako malo so drevesni listi naelektreni, najmočnejše pa človeka strice, če se tega čudovitega drevesa dotakne kdaj ob sončnem vremenu, zlasti še, če je to opoldne. Zanimljivo je poleg tega tudi dejstvo, da se celo ptiči že od daleč izogibaio »električnih« dreves, kar šele, da bi se nanje usedali. Najbrž tudi nje le prehudo stresla elektrika, o kateri zazdaj še ni ugotovljeno, zakaj se vprav na tiste vrste drevesih v tolikšnih množinah nabira.

Strogi ukrep vojaškega poveljnika v Belgiji

Iz Bruslja poročajo: V zadnjih dneh je belgijska policija ugotovila, da se je med živilskimi nakaznicami v Belgiji pojavilo izredno mnogo ponarejenih, s katerimi so razni ljudje, skušali priti na nedovoljen način do večjih zalog blaga, zlasti živil. Nekaj ponarejevalcev je policija tudi že izsledila ter jih zaprla, poleg tega pa živilski trg očistila ponarejenih izkaznic, ki so bile skrivaj tiskane v neki tajni tiskarni.

Spričo nevarnosti, ki je grozila zaradi tolikšnega števila ponarejenih živilskih izkaznic, pravični razdelitvi živil med prebivalstvo sedanje Belgije, je vojaški poveljnik Belgije in Severne Francije, general von Falkenhausen, izdal strog odlok, po katerem bo odeslej vsakogar, kdor bo še skušal na

tak nezakonit način priti do prevelikih zalog živil na račun ostalega, poštenega prebivalstva, doletela smrtna kazen. S smrtjo pa ne bo kaznovan samo tisti, ki bi mu dokazali, da je živilske nakaznice ponarejal, pač pa tudi vsak, kdor bi takšne nakaznice razširjal.

O tem ukrepu piše v eni svojih zadnjih številčk tudi bruseljski časopis »Bruxeller Zeitung« ter prinaša k temu nekaj lastnih pripomb. Pravi med drugim, da je bil omenjeni strogi ukrep vojaškega poveljnika generala von Falkenhausen: toliko potrebnjši, v kolikor je položaj glede prehrane v Belgiji že tako in tako dovolj težaven, kajti samo obilnim pošiljkam krompirja in žita iz Nemčije da se je treba zahvaliti, da se položaj prehrane v Belgiji preteklo zimo ni še bolj poslabšal.

DOBRI STARI ČASI

Luiza ga je morala pustiti, šla je dol, ker je bila rajši sama s svojimi mislimi. Čim bolj se je bližala Isoli Belli, toliko bolj je rastle v njej temno razburjenje, n gotovo pričakovanje tolikih stvari. Kakšno bo srečanje s Francom? Kako se bo vedel do nje? Ali bo govoril z njo kakor stric Peter? Pisma so bila zelo prizanesljiva in nežna, toda kdo ne ve, da drugače pišeš ko govoriš? Kako in kje bosta prebila večer? In potem ona druga stvar, pred katero jo je bilo že v mislih groza...

Vse te skrbi so vstajale druga za drugo ter grozile, da bodo prevladale in se postavile v nasprotje s sliko pokopališča v Orii, ki se je vsak trenutek kazala kakor bi hotela dobiti svoje nazaj. Na postaji v Cannari je zaslišala Luiza nad glavo hrup korakov, mnogo glasov in kričanja ter je šla pogledat k stricu. Bili so vpoklicani vojaki, ki so prišli do ladje z dvema velikima čolnoma. V drugih manjših čolnih so bile žene, otroci, starčki, ki so pozdravljali in jokali.

Vojaki, večinoma strelci, lepi, veseli mladeniči, so odzdravljali in kričali: »Živela Italija!« ter obljubljali darila iz Milana. Starka, ki je imela tri sinove med temi vojaki, jim je kričala vsa zmršena, a brez solz, naj se spomnijo Gospoda in Matere božje.

»Da,« je mrmral star narednik, ki jih je spremljal, »tega se spomni, Gospoda, Matere božje, škofa in profosa! Vojaki, ki so imeli mnogokušenj s profosom in z vojaškim zaporom, so se zasmejali dovtipu. Ladja je odplula. Klici, mahanje z robc, pom pesem, mogočna pesem iz petdesetih krepkih grl:

»Adijo, pa zdrava ostani,
soldati na vojsko gredo.«

114 Vojaki so se gnetli po spodnjem delu ladje, po kupih vreč in sodov. Nekateri so s deli, nekateri ležali, nekateri stali ter na vse grlo peli. Spremljala so njihovo petje zamolkla kolesa parnika, ki je plul naravnost proti Ticinu, proti obzorju, katero so delili nizki griči Ispre od neizmerne vodne gladine. Ti mladeniči bodo morali kmalu prekoračiti Ticino, najbrž bodo vzklicali svojisko geslo med grmenjem topov. Mnogo njih bo zadela smrt tam doli, pod tistim sinjim nebom. A vsi so veselo prepevali, samo kolesa parnika so otožno ropotala, ko da bi kaj vedela o tem.

Svobodno piemontsko pogorje, ob katerem je plul parnik, je kljub senci bilo videti ponosno in zadovoljno, da je dalo lastne sinove zaslužnjemu lombardskemu pogorju, ki je bilo na pogled žalostno, čeprav ga je obsevalo sonce.

Luiza je čutila, da ji je rahlo vzvalovila kri, čutila je trepet nekdanjega gorečega domoljubja. In te matere, ki so videle, kako so odhajali njihovi sinovi? Pomislila je nase in takoj privoli, da bi tudi ona z ves-ljem dala sina Italiji; da se te matere torej nikakor ne morejo primerjati z njo. Kako različen je občutek v Valsoldi pri branju pisma, ki govori o vojni, ali pa občutek, ki ga imaš, ko čutiš okoli sebe vojni dih in vojni hruski, ki ga vsrkavaš z zrakom! V tišini Valsolde je bila senca brez resničnosti, tu pa je dobila senca obliko. Luizina osebna boleš, neizmerna boleš, katere je bilo polno mrtvo ozračje Orije, je bila majhna z ozirom na splošno duševno razvnetost. Čutila je to z zoper-nostjo in nejasnim neugodjem. Ali se je bala, da bi izgubila del svoje bolešti, tako rekoč del sebe? Ali je bila to želja, da bi se izognila primeri, ki ji je bila zoperna? Misel, da bo tudi Franco šel v to vojno, misel, ki jo je tako malo ganila v Valsoldi, je stopila prednjo hkrati s novo resničnostjo. Pretresla ji je srce in se tudi začela boriti s sliko pokopališča v Orii. Zgodilo se je prvič, da slika preteklosti ni bila več edina, nesporna, vsemo-gočna gospodarica njene duše. Sicer je duša občutila zaradi tega

nevoljo in obžalovanje, a napadle so jo nove slike, slike o se-danjosti in o prihodnosti.

Strica je zmrzilo in šel je v dvorano. »Čez dobro uro bom« na Isoli Belli,« je rekel.

»Si truden?«

»Nikakor ne. Prav dobro mi je.«

»Pa vendar boš šel nocoj spat?«

Stric je bil razmišljen in ni odgovoril. Čez nekaj časa pa je hitro rekel: »Veš, kaj sem mislil? Mislim sem, da bi se morala roditi nova Marija.«

Luiza, ki je sedela poleg njega, je hipoma drhte vstala in stopila k malemu oknu, da je kazala stricu hrbet, in gledala von. Stric ni vedel, kaj ji je, da je v zadregi, in je v svojem kotu zaspal. Parnik je došel do Intre. Pred Isolo je zdaj samo še Pallanza. Parnik je plul ob obrežju Luiza je gledala skozi okroglo okence obržje, hiše, drevesa, mimo katerih so pluli. Kako hitro plove, kako hitro plove!

Pallanza! Parnik je čakal pet minut.

Luiza je šla na krov in vprašala, kdaj bo došel parnik do Isole Belle. Parnik se ne bo ustavil ne v Suni, ne v Bavenu. Čez nekaj minut bo tam. In kdaj pride parnik iz Arone? Menda ima zamudo. Šla je dol in zbudila strica, ki je šel z njo na krov. Zadnji del poti sta prebila molče. Stric je zrl na Pallanzo, ki se je oddaljevala, Luiza pa je uprla oči na Isolo, ki se je bližala, a ni videla nič drugega.

Parnik je došel do pristanišča Isole Belle ob treh in štiri-deset minut. O parniku iz Arone ni bilo še nič sliš-du. Uslužbenec je rekel Luizi, da ima ta parnik vedno zamudo zaradi vlaka iz Novare. Ki zaradi vojaških prevozov skoraj nima več voznega reda. Nihče ni izstopil na Isoli, nikogar ni bilo na bregu, razen ladijskega uslužbenca. Ko je parnik odrinil, je on spremljal oba potnika v gostilno »Delfina«. Rekel jima je, da je naključje, da je »Delfin« odprt ob tem letnem času. Neka mnogoštevilna an-gleška družina bo pr-zimila tu.